

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

Коломийський навчально-науковий інститут

Кафедра філології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Актуальні теми з вивчення української літератури в ЗЗСО
(програма курсу)»

Освітня програма __Середня освіта (українська мова і література)_____

Спеціальність __014 Середня освіта (за предметними спеціалізаціями)

Галузь знань _01 Освіта/Педагогіка_____

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № _1_ від “_29” _серпня__2020 р.

Програма курсу
Актуальні проблеми методики викладання української літератури
в Новій українській школі (32 год)

Пояснювальна записка

В умовах інформаційного полікультурного простору стала особливо важливою суспільна роль учителів української мови і літератури, істотно підвищились вимоги до якісного рівня їхньої професійної підготовки. З огляду на динамічний розвиток сучасного літературно-мистецького процесу, зміщення акцентів у системі цінностей людства, оновлення літературознавчої науки, що породжують необхідність зміни технологій вивчення української літератури, зросла значущість літературознавчої компетентності в професійно-особистісній структурі педагога-філолога. Відтак у просторі післядипломної освіти словесників виникає проблема реформування літературознавчої та оновлення методичної підготовки на засадах компетентнісного підходу.

У курсі викладено й систематизовано наукові ідеї, поодинокі запропоновані в наукових розвідках чи спеціальних монографіях. Ці ідеї мотивують до поглибленого засвоєння знань і сприяють професійному зростанню вчителів-словесників, стимулюють до постійної самоосвіти і самовдосконалення у фаховій діяльності.

Метою викладання курсу є підвищення професійної підготовки сучасного вчителя-словесника, формування дослідницьких якостей, розвиток творчого потенціалу його особистості, здібностей та самостійності у пошуку нестандартних рішень методичних проблем.

Основними **завданнями** вивчення курсує:

– поглибити знання вчителів стосовно методологічних та психолого-педагогічних засад, специфіки викладання літератури в школі та особливостей літературного розвитку учня;

– схарактеризувати актуальні проблеми методики викладання шкільного курсу «українська література» у XXI ст.;

– простежити історію розвитку науки та методики викладання української літератури в школі, історичну зміну методів її викладання;

– висвітлити взаємозв'язок сприйняття та аналізу літературного твору;

– демонструвати вміння та навички організації в загальноосвітньому навчальному закладі II-III ступеня таких процесів:

- читання, інтерпретації, аналізу тексту художнього твору з урахуванням його родової та жанрової специфіки;
- засвоєння питань історії та теорії світової літератури школярами;
- мовної діяльності учнів, їхньої літературної творчості;
- формування читацьких стратегій, інтересів, компетенцій;
- виховання, навчання та розвитку особистості учня засобами художнього слова.

Слухачі курсу повинні **знати**:

– предмет, об'єкт, мету, структуру, напрями методики викладання української літератури XXI ст.;

– зміст, структуру, мету, специфіку шкільного курсу «Українська література», принципи, інноваційні методи та прийоми його викладання в школі XXI ст.;

– специфіку сучасного уроку української літератури, його структури та критеріїв ефективності відповідно до Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1392, ідей «Концептуальних засад реформування середньої школи «Нова українська школа»»;

– проблему типології інноваційних уроків літератури;

– етапи вивчення літературного твору в школі, особливості вивчення художніх творів;

- специфіку вивчення питань теорії та історії літератури в середніх і старших класах;
- інтегративні методи вивчення літератури в системі міжпредметних зв'язків дисциплін гуманітарного циклу.

Слухачі курсу повинні **вміти**:

- планувати та організовувати працю на інноваційних засадах;
- моделювати і проводити уроки літератури з урахуванням сучасних тенденцій розвитку методики викладання літератури в школі;
- формувати літературну предметну компетентність учнів;
- раціонально використовувати інноваційні методи та прийоми викладання літератури, зокрема аналізу художнього твору на уроках літератури;
- інтегрувати процес викладання української літератури в системі міжпредметних зв'язків дисциплін гуманітарного циклу.

Освітня програма

Новітні педагогічні технології викладання української літератури. Завдання методики викладання літератури в контексті проекту «Концепція літературної освіти в Україні». Діалог культур як методологія та форма сучасної освіти. Інтерактивні методи викладання літератури. Віртуальні та дистанційні форми викладання і навчання. Метод проектів та його роль у формуванні умінь та навичок учнів. Відео-, аудіопрезентація, мультимедійні технології викладання української літератури. Ейдетика як навчальна технологія. Вивчення літератури за опорними схемами та образними асоціаціями. Інтегративні методи вивчення літератури в системі міжпредметних зв'язків дисциплін гуманітарного циклу.

Форми роботи з літературної освіти в школі. Методологічні проблеми вивчення літературного твору в сучасному літературознавстві. Методи аналізу художнього твору: підходи та алгоритми, відповідність методів аналізу естетичній природі тексту, певному художньому напрямку та творчому методу письменника. Аналіз літературного твору в школі. Текстоцентрична та читацькоцентрична парадигми вивчення літературного твору в школі. Формування предметної літературної компетентності.

Нові імена в шкільній програмі з української літератури Уведення сучасної української літератури у світовий контекст. Аспект наслідування та перечитування як основний мотив формування літератури сьогодні, а також як неперервний зв'язок між попередниками, сучасниками та наступниками. Відкриття нових імен у царині поезії, прози, музики та інших мультимедійних й інтермедійних форм вираження актуальної літератури.

Літературні групи та українські рок-гурти у світовому контексті експериментальної поезії. Теоретичне підґрунтя, генетичні й історико-літературні умови появи сучасних експериментів. Проблеми класифікації та методологія побудови мистецьких пошуків. Палітра українського і світового контексту експериментальної поезії. Перформанс як один з видів концертної діяльності. Мистецькі горизонти та перспективи феномену перформансу.

Навчально-тематичний план

№ пп	Зміст курсу	Розподіл годин		
		всього	лекц.	прак.
1.	Сучасні теоретико-методологічні засади та наукові основи методики викладання української літератури у XXI ст.	2	2	
2.	Новітні технології викладання української літератури	8	2	6
3.	Форми роботи з літературної освіти в школі	6	2	4
4.	Нові імена в шкільній програмі з української літератури	8	4	4
5.	Літературні групи та українські рок-гурти у світовому контексті експериментальної поезії	8	2	6
	Всього	32	12	20

Навчальний контент

1. Ващук О.В. Інтеграція та інтегративний підхід як основа формування готовності вчителя до роботи з обдарованими дітьми : сутність, шляхи реалізації // Вісник Житомирського державного університету. Серія : Педагогіка. Вип. 5 (71). – Житомир, 2013. – С. 103–109.

2. Галич О.А. та ін. Теорія літератури : підручник. – К. : Либідь, 2008. – 488 с.

с.

3. Іванишин В.П. Нариси з теорії літератури. – К. : Академія, 2010. – 253
4. Марко В. Основи аналізу літературного твору // Дивослово. –1999. – Вип. 10. – С. 41–49.
5. Куцевол О.М. До нових висот методичної науки // Методичний пошук учителя-словесника. Вип. 5. – Вінниця, 2016. – С. 7–15.
6. Мірошниченко Л.Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах : Підручник. – К. : Вища школа, 2007. – 415 с.
7. Наливайко Д. Теорія літератури й компаративістики. – К., 2006. – 347 с.
8. Нікітіна О.В. Педагогічний дискурс учителя-словесника. – К., 2013. – 338 с.
9. Пасічник Є.А. Методика викладання української літератури в середніх

навчальних закладах : навчальний посібник. – К.: Ленвіт, 2000. – 348 с.

10. Пультер С.О., Лісовський А.М. Методика викладання української літератури в школі : курс лекцій для студентів-філологів. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2009. – 144 с.

11. Романишина Н. Нова інтерпретація феномену креативності // Нова педагогічна думка. Вип. 2 (86). – Рівне, 2016. – С. 59–61.

12. Сбруєва А.А. Порівняльна педагогіка. – Суми, 2004. – 320 с.

13. Семиног О. Педагогічна майстерність учителя-словесника в дослідницьких рефлексіях Ніли Волошиної // Українська література. Вип. 9. – К., 2013. – С. 2–4.

14. Сиротенко В.П. Історія української літератури ХХ сторіччя та методика її викладання. – К., 2016. – 391 с.

15. Ситченко А.Л. Теоретико-методичні засади аналізу художнього твору в шкільному курсі літератури : автореф. дис. на здоб. наук. ступ. д-ра пед. наук : 13.00.02 – теорія і методика навчання (українська література) / Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. – К., 2005. – 40 с.

16. Ткаченко А. Мистецтво слова. Вступ до літературознавства. – К., 2003. – 208 с.

17. Токмань Г.Л. Методика навчання української літератури в середній школі: Підручник. – К. : Академія, 2012. – 310 с.

18. Яценко Т. Тенденції розвитку методики навчання української літератури в загальноосвітніх навчальних закладах (друга половина ХХ – початок ХХІ століття). – К., 2016. – 360 с.

Додаткова література

19. Античні поетики : Арістотель. Поетика. Псевдо-Лонгін. Про високе. Гораций. Про поетичне мистецтво. – К. : Грамота, 2007. – 168 с.

20. Біла А. Український літературний авангард : пошуки, стильові напрямки : Монографія. – К. : Смолоскип, 2006. – 464 с.

21. Бодріяр Ж. Симулярки і симуляція. – К., 2004. – 230 с.

22. Гром'як Р. Про різнорідність (гетерогенність) українського літературного процесу ХХ століття : проблеми опису та інтерпретації // Орієнтації. Розмисли. Дискурси. 1997–2007. – Тернопіль : Джура, 2007. – С.

242–248.

23. Гундорова Т. Кітч і Література. Травестії. – К. : Факт, 2008. – 284 с.

24. Деріда Ж. Письмо та відмінність. – К. : Основа, 2004. – 602 с.

25. Починок Юлія. Українська експериментальна поезія кінця ХХ – початку ХХІ століття : текст, контекст, інтертекст : Монографія. – Тернопіль, 2015. – 216 с.

26. Українська література в контексті світової : теоретичний, історичний і методичний аспекти : матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф. –Черкаси : Відлуння, 1998. – 135 с.

27. У сузір'ї Рака : антологія української паліндромії / упорядкування М. Мірошніченка, І. Лучука. – Тернопіль, 2011. – 432 с.

Форми контролю

Теми для самостійного опрацювання

1. Профільне вивчення української літератури.
2. Методологічні підходи до проблеми студіювання літератури сучасних літературних критиків.
3. Домінантні європейські стильові напрями в контексті розвитку вітчизняного письменства.
4. Реалізація міжпредметних зв'язків на уроках української літератури.
5. Методика вивчення оглядових тем у курсі української літератури.

Форми практичних робіт - майстер-клас, воркшоп, модерування-дискусія «Літературного клубу», зустріч із цікавою людиною, моделювання уроків різних типів.

Форми підсумкового контролю успішності навчання - інформаційні повідомлення, інтернет-публікації, ментальна карта уроку, концепція проекту – нова ідея, модель уроку.

Засоби діагностики успішності навчання - усне опитування, співбесіда, інтерв'ю, виконання індивідуальних завдань.